

A felszabadulás itt Budapesten úgy kezdődött, hogy tavaly januárban ostrom alatt megnövesztett szakállal (amit többen később is megtartottak védekezésül a közmunka ellen), kissé piszkosan, de tele életkedvvel, kijöttünk a föld alól és kiki valamihez látott. Egyesek az üzleteket kezdték fosztogatni, mások megpróbálták üzletet kötni a fosztogatókkal, megint mások másképp próbálták szerzesét.

A szociáldemokraták azonban január 16-án megkezdtek a pártmunkát a MEMOSZ, majd a Dohány ucai párttáborban és másnap már a Vasas-Otthonban hivatalosan is megalakult a párt.

Héttagú intézőbizottságunk azonnal megkezdte a tárgyalásokat a Tisza Kálmán téren letelepedett kommunistákkal és a megbeszélések nyomán kezdődött meg újra az élet a főváros pesti oldalán. Január 20 és 29-e között, amíg a debreceni kormány megbízottjai Moszkvában a fegyverszünetet írták alá, alakult meg a Budapesti Nemzeti Bizottság, amelyben már a kisgazdák is résztvettek. A főváros polgármestert kapott, pártunk felállította az első népkonyhákat, szóval megindult az élet.

Tájékoztatóink

A rommlótt uccákon az újonnan megjelent plakátok közölték a pincéből előkecmergőkkel, hogy már nem a gyűrűbe zárt Németország, hanem a világ szabad népeinek közösségében él, megjelent a jaltai konferencia határozata Sztálin, Roosevelt és Churchill együttes fényképével és a három oldalról arconboxolt Hitler eltorzult arca mutatta a másik plakát szemlélőjének, hogyan is áll tulajdonképpen a hadihelyzet. A Vörös Hadsereg mindennapi hadijelentéseit a házkapukra kifüggesztették és megjelent a Függetlenségi Frontba tömörült pártok közös lapja, a „Szabadság”. Pártunk újra felállított kerületi központjaiban azonban a Conti uccából naponta elküldtük saját sokszorosított tájékoztatókat is, amíg a Népszava nem jelent meg.

Megindul a Népszava!

Február közepén, amikor Buda is felszabadult, onnan megérkezett Szakasits Árpád és Kéthly Anna elvtársunk és február 18-án megindult a Népszava.

Szakasits elvtárs hamarosan

tárgyalásokat kezdett Rákosi elvtárrsal, a két munkáspárt politikájának összehangolásáról, majd bekapcsolták a megbeszélésekbe Tildy Zoltánt

és a föld alatt összekovácsolódott Függetlenségi Front pártjai megkezdtek koalíciós munkájukat. Az első szabad március 15-e ezután meghozta a földreformról intézkedő rendeletet. Ennek szövegét repülőgépek szórták szét a nép között. Megalakult az ideiglenes nemzetgyűlés és hamarosan megválasztották a budapesti képviselőket is. Közben

a német front nyugaton és keleten egyaránt felbomlott,

a magyarországi orosz csapatok is mozgásba jöttek és 1945 április 4-én már nem állt német katona Magyarországon területén.

Megindul a 6-os

Az ország teljes felszabadulása döntő fordulatot hozott. A kormány Budapestre költözött, a demokratikus pártok a két munkáspárttal az élet megkezdtek az újjáépítés irányítását. A forgalom lassan feléledt, üzletportálok készültek, uccán és kapualjban kereskedtek, ki azzal, amije volt, ki azzal, amit „szerezett” és az éhes városban természetesen étkezőhelyek nyitottak ki legelőször. De megjelentek az uccai zsemlyeárusok is, a pogácsát meg lángost kínáló és a Körút egyes pontjain rövid idő múlva életveszélyessé vált a tolongás.

A közületek is munkába álltak, a felszabadult bányákai centrálét be lehetett kapcsolni, kigyulladtak a lámpák és május 1-re megindult a Körúton a 6-os is.

Groza nyilatkozata

Az első szabad május 1-ét nagy felvonulással ünnepelték az ország dolgozói. Hamarosan újabb ünneplésre vonulhattak, mert

május 8-án a szétzúzott németek letették a fegyvert

és a Németországot megszálló szövetséges csapatok átveszik Hitler egykori birodalmának vezetését. Hitler és a náci vezérek öngyilkosok lesznek vagy fogságba esnek. Mussolinit merckülés közben fogják el és lövik agyon az olasz forradalmárok. A demokratikus Magyarország is igyekszik beilleszkedni a békére áttérő Európába és éppen

a Népszava hasábjain teszi meg az első lépést Groza baráti Romániája felé.

A 34. kongresszus

Angliában győz a munkáspárt és a potsdami szövetséges értekezleten már Atilee elvtárs képviseli a Britbirodalmat Sztálin marsall és a közben elhunyt Roosevelt utódja, Truman elnök társaságában. Ilyen körülmények között tartottuk meg

a párt 34. kongresszusát, amelyen végleg lekötötte magát a két munkáspárt együttműködése és a reakció elleni kiméletlen harc mellett.

Ennek bizonyítékául a rövidesen kitűzött fővárosi választásokon közös listán indulunk a kommunistákkal, nehogy a munkások testvérharcra veszélyeztesse a fegyverszüneti szerződésben vállalt jóvátételre és az újjáépítésre dolgozó munkáját, sőt Magyarország létét.

Két minisztereinkhelyettes

Es mialatt Japán összeomlásával szeptember 2-án az egész földön beköszönt a béke, az új Magyarország megalkotja a legdemokratikusabb választójogi törvényt, először a felszabadult országok közül folytatja le a községi és az országos választásokat.

Ezért diplomáciai elismerést kaptunk a szövetségesektől.

Ez a demokratikus választójog azonban azt is megmutatta, hogy a nyilas metely sokkal nagyobb tömegeket mérgezett meg, mint gondoltak.

November 16-án megalakult az új koalíciós kormány,

amelyben Tildy Zoltán a minisztereink, Szakasits Árpád és Rákosi Máttyás elvtárs a két minisztereinkhelyettes.

A látszólagos politikai rendezés után a gazdasági rendeződésnek kellett következnie, ám a tiszta gazdasági szempontoknak megfelelő tárgyi okokon kívül ismét politikai nehézségek tornyosultak a rendezés munkája elé.

Veszélyes játék és a mi győzelmünk

Az új esztendőben, 1946-ban a szövetségesek pillanatnyi nézeteltérésére spekuláló magyar jobboldal egyre merészebb lett, egyre nyíltabban kezdett támadást a demokrácia ellen. Az, hogy a magyar demokrácia UNRRA-segélyt kapott, az, hogy Regensburgtól

Belgrádig először Pest és Buda közt épült a Dunán hid, az, hogy megalakult a magyar koalíciós kormány, amely általános bizalmat keltett külföldön, nem térítette észre a multat visszasírókat. Miközben Angliától Ausztriáig mindenütt a demokrácia vette kezébe a politikát.

a Kisgazdapárt jobbszárnya nyíltan szembehelyezkedett a Függetlenségi Front államosítási programjával, a demokrácia védelmére készülő törvénnyel, a bürokrácia megtisztításával.

A munkáspártok nem hagyhatták annyiban a dolgot, hatalmas tömegtüntetéssel egybekötött fellépésük eredménnyel is járt, a Kisgazdapárt kizárta sorai közül a reakciókat és lekötötte magát a Függetlenségi Front eredeti gazdasági programja mellett. Nagy Ferenc minisztereink legutolsó programbeszéde már ezt tükrözi és ahogy a Biztonsági Tanács amerikai ülésein minden pillanatnyi nehézség ellenére végül is összhang alakul ki, ugyanúgy tisztul ki a belpolitikai légtér Magyarországon, hogy a hatalmi politikai kérdések tisztázódása után a dolgozók érdekében kezdjék meg az égető gazdasági kérdések megoldását.

Máttyás Iván